

Bestemmingsplan

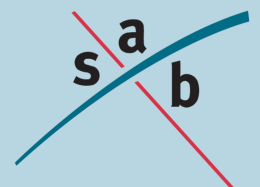
Rhenen, Ecologische verbindingszone Vogelenzang

Gemeente Rhenen

Datum: 14 oktober 2014

Projectnummer: 90761

ID: NL.IMRO.0340.BPEVZVogelenzang-VA01

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Ligging plangebied	4
1.3	Vigerend bestemmingsplan	4
1.4	Opzet van het bestemmingsplan	6
2	Het plan	7
2.1	Plangebied en de directe omgeving	7
2.2	Inrichtingsplan	9
2.3	Bestaande te handhaven functies in het plangebied	12
2.4	Woonwijk Vogelenzang	12
3	Haalbaarheid van het plan	14
3.1	Overheidsbeleid	14
3.2	Planologische uitvoerbaarheid	22
3.3	Economische uitvoerbaarheid	33
4	Wijze van bestemmen	34
4.1	Algemeen	34
4.2	Dit bestemmingsplan	36
5	Procedure	40
5.1	Inpraak en overleg	40
5.2	Zienswijzen	40

Bijlagen in separaat bijlagenboek

1. Inrichtings- en beheerplan bureau Groene Ruimte
2. Inrichtings- en beheerplan Bosgroep
3. Archeologisch bureauonderzoek Cuneralaan
4. Archeologisch Programma van Eisen Cuneralaan
5. Ecologisch onderzoek Vogelenzang Rhenen
- 6 . 'Nee, tenzij' toetsing Vogelenzang
7. Toets Effecten EVZ Vogelenzang op Natura2000
8. Explosievenonderzoek
9. Inpraak en vooroverleg

Bijlagen bij dit bestemmingsplan gevoegd

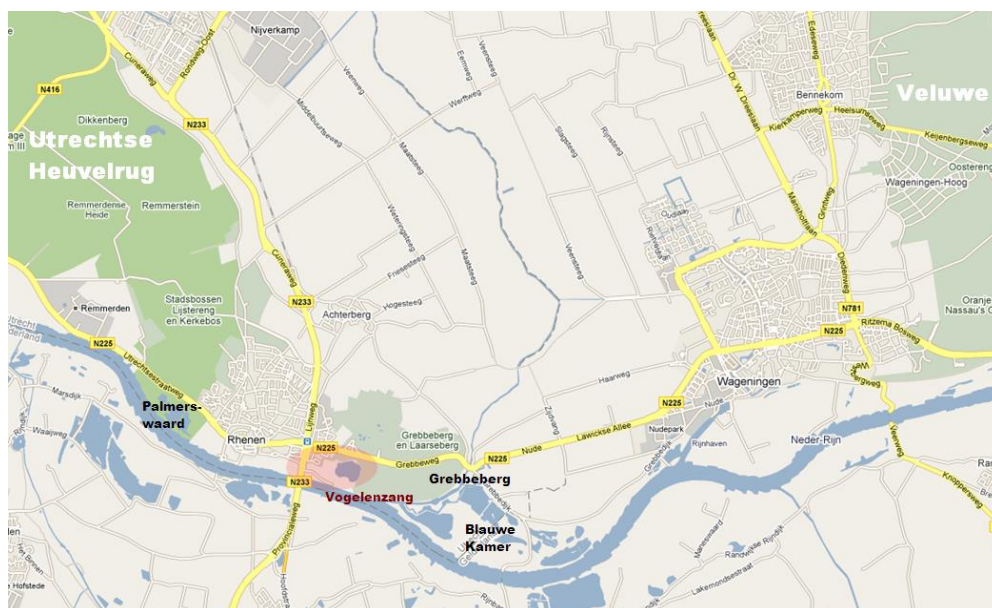
10. Zienswijzen

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aan de zuidoostrand van Rhenen bevindt zich een locatie waar voorheen onder meer een zandwinfabriek en busremise gelegen waren. Beide functies zijn inmiddels verdwenen, waardoor de locatie vrij is gekomen voor herontwikkeling. Op een deel van de locatie zal de nieuwe woonwijk 'Vogelenzang' gerealiseerd worden. Het direct hieraan grenzende gebied is aangewezen als bestaande natuur en robuuste verbinding in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het betreft globaal genomen het gebied tussen de dijk langs de uiterwaarden van de Nederrijn (de Cuneralaan), de nieuwe woonwijk en de Grebbeberg. Het terrein is momenteel grotendeels braakliggend en bestaat uit het voormalige, braakliggende fabrieksterrein en een zandwinplas met beboste hellingen. Ook bevinden zich binnen het gebied een woning en een bedrijf.

De beoogde ecologische verbindingszone 'Vogelenzang' is voor de provincie van groot belang aangezien deze de zuidelijke robuuste verbinding moet vormen tussen de Blauwe Kamer en de Palmerswaard. De inrichting van het gebied als ecologische zone is voor veel soorten flora en fauna zeer profijtelijk. Het plangebied kan een leefgebied aan verschillende soorten flora en fauna bieden.

Ligging locatie Vogelenzang in regio

bron: Google Maps

Het plangebied is gelegen binnen het bestemmingsplan Buitengebied 1987 (zie paragraaf 1.3.). Binnen de geldende bedrijfs- en industriële bestemmingen is de beoogde natuurontwikkeling niet mogelijk. De provincie Utrecht heeft de gemeente Rhenen verzocht de beoogde functie van het plangebied als ecologische verbindingszone 'Vogelenzang' vast te leggen in een nieuw bestemmingsplan. Dit is enerzijds van belang om hiermee ongewenste ontwikkelingen in het gebied te kunnen voorkomen (momenteel heeft een groot deel van het plangebied immers een industriebestemming) en anderzijds wordt hiermee de planologisch-juridische regeling in overeenstemming gebracht met de nieuwe functie.

Om deze reden is onderhavig bestemmingsplan opgesteld. In de navolgende hoofdstukken wordt het bestemmingsplan nader toegelicht.

1.2 Ligging plangebied

Het plangebied is gelegen ten (zuid-)oosten van de kern Rhenen, direct aansluitend aan de bestaande bebouwde kom. Het gebied kenmerkt zich door de grote hoogteverschillen tussen de op de hoge oeverwal gelegen kern Rhenen aan de noordzijde en de rivier de Nederrijn aan de zuidzijde. In dit gebied was voorheen de kalkzandsteenfabriek Vogelenzang gevestigd. Deze is hier inmiddels geheel verwijderd. Wat resteert is een braakliggend gebied en een plas die is ontstaan als gevolg van de zandafgraving. De plas wordt omringd door beboste hellingen. Onderhavig plangebied omvat in hoofdzaak de waterplas, alsmede de gronden daar direct omheen en aan de zuidkant de uiterwaarden van de Nederrijn. De bestaande bebouwing aan de zuidzijde van de waterplas (een bedrijf en een woning) maken eveneens deel uit van het plangebied.

Luchtfoto plangebied met globale aanduiding plangebied

bron: Google Maps

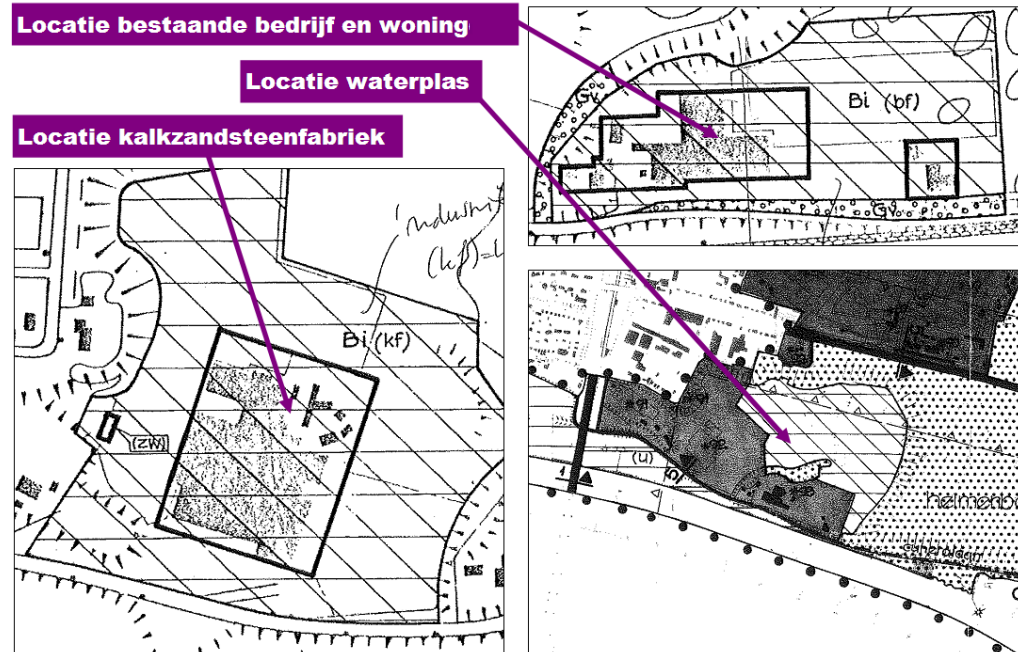
Een deel van het voormalige industrieterrein zal, zoals gesteld, worden heringevoerd met de nieuwe woonwijk 'Vogelenzang'. Tussen de beoogde nieuwe woonwijk en de Nederrijn bevindt zich in hoofdzaak een onbebouwde zone, die zal worden ingericht als ecologische verbindingszone. Aan de Cuneralaan is hiernaast nog enige bebouwing aanwezig. Het betreft een woning (met kantoor) en een bedrijf.

1.3 Vigerend bestemmingsplan

Bestemmingsplan Buitengebied 1987

De locatie van de ecologische verbindingszone Vogelenzang maakt deel uit van het geldende bestemmingsplan Buitengebied 1987 die in 1997 en 2011 is herzien. De be-

oogde natuurfunctie van het gebied past niet in de geldende bedrijfs- en industriële bestemmingen. De voormalige kalkzandsteenfabriek heeft de bestemming “Industriële bedrijven-kalkzandsteenfabriek”. De vloerbedekkingfabriek (Cunera Vloerbedekking, Woningtextiel en Meubelen B.V.) heeft de bestemming “Industriële bedrijven-bouwmaterialen fabriek”. De waterplas heeft de bestemming “Industriële bedrijven”.

Uitsnedes uit detailkaarten van vigerend bestemmingsplan

Bestemmingsplan Buitengebied 2010

Het bestemmingsplan Buitengebied 2010 is vastgesteld d.d. 10-11-2011 door de gemeenteraad van Rhenen. In dit bestemmingsplan is het aansluitende gebied direct rondom onderhavig plangebied opgenomen.

Uitsnede uit verbeelding vigerend bestemmingsplan Buitengebied 2011

Ten noorden en ten oosten grenst onderhavig plangebied aan de bestemming 'Bos'. Naast bos en bosgebied en extensieve recreatie vormt hier de Ecologische Hoofdstructuur één van de doeleinden.

Aan de zuidzijde grenst het plangebied aan de bestemming 'Natuur'. Het betreft de zone direct langs de rivier. Deze bestemming is bedoeld voor het behoud, herstel en ontwikkeling van landschappelijke en natuurlijke waarden alsmede de Ecologische Hoofdstructuur. Een klein deel van deze strook tussen onderhavig plangebied en de rivier heeft de bestemming 'Agrarisch'. Hier ligt tevens een gebiedsaanduiding 'wro-zone wijzigingsgebied'. Dit betreft een perceel dat wel onderdeel van de (beoogde) EHS is, maar die nog geen natuur is. Via een wijzigingsbevoegdheid kan dit perceel alsnog een natuurbestemming krijgen.

1.4 Opzet van het bestemmingsplan

Het bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding, regels en deze toelichting. De toelichting is opgebouwd uit 5 hoofdstukken. Na dit inleidende hoofdstuk wordt in hoofdstuk 2 "het plan" en de inhoud initiatief beschreven. In hoofdstuk 3 wordt de haalbaarheid van het bestemmingsplan aangetoond voor wat betreft het hogere overheidsbeleid, milieuaspecten, water, archeologie, flora en fauna en economische uitvoerbaarheid. In hoofdstuk 4 volgt de wijze van bestemmen, waarin uiteen wordt gezet hoe het in hoofdstuk 2 beschreven plan juridisch is vertaald naar de verbeelding en de regels. Ten slotte komen in het vijfde en laatste hoofdstuk de resultaten uit de procedure aan de orde.

2 Het plan

2.1 Plangebied en de directe omgeving

Omgeving

Het plangebied is gelegen in het zuidoosten van de provincie Utrecht aan de oever van de Nederrijn. De locatie ligt ten zuidoosten van Rhenen ingeklemd tussen de kern en het nabijgelegen bos en natuurgebied de Grebbeberg.

De kern Rhenen wordt sterk bepaald door de geaccidenteerde ligging op de flank van de Utrechtse Heuvelrug. Dit geeft Rhenen een vrij uniek karakter. De oorspronkelijke oude kern lag geheel op de zuidflank en was georiënteerd op de Nederrijn. Rhenen heeft zich ontwikkeld over het hoge deel van de stuwwal naar de noordflank. De spoorlijn en de N233 vormen een harde doorsnijding van de bebouwde kom en verdelen Rhenen in een westelijk en oostelijk deel. De kern wordt geheel omgeven door waardevol en kwetsbaar gebied.

Zicht op het plangebied vanuit het zuiden

Vogelenzang

In het gebied dat bekend staat als Vogelenzang bevinden zich momenteel een door zandwinning ontstane plas, enkele zandruggeten en beboste hellingen. Het gebied wordt begrensd door de bebouwde kom en de Grebbeweg (N225) aan de noordelijke zijde, de bebouwde kom en de Provinciale weg (N233) aan westelijke zijde, de rivierdijk (waarop zich de Cuneralaan bevindt) aan zuidelijke zijde en het bosgebied de Grebbeberg aan de oostelijke zijde.

Karakteristiek voor het plangebied zijn de hoogteverschillen die zijn ontstaan door ten eerste de opstuwing door het landijs, en vervolgens door afgravingen ten behoeve van de winning van kalkzandsteen. Dit resulteert in een maaiveldverloop van 6,5 meter +NAP ter hoogte van de Rijn, tot 28-30 meter +NAP in het noordwesten en 40-41 meter +NAP hoogte in het noordoosten. Kenmerkend is de hoge steilrand die is gelegen

tussen de nieuwbouwlocatie en de woonwijk ten noordwesten van het plangebied. Op een korte afstand is er een verschil van 15 meter in maaiveldhoogte.

stadsgezicht Rhenen

zicht op Vogelenzang vanaf de Rijnbrug

Panoramafoto's van de locatie

Bron: BKP Woonwijk Vogelenzang

De voormalige industriële activiteiten in het gebied (kalksteenfabriek) zijn beëindigd. Ook de voormalige busremise aan de westzijde is verwijderd. In de huidige situatie is er alleen nog bebouwing aanwezig langs de Cuneralaan. Het betreft een bedrijf (Cunera Vloerbedekking B.V.) en een woning met kantoor (Cuneralaan 69).

Plangebied

Het plangebied van de ecologische verbindingszone Vogelenzang omvat vrijwel de gehele zandwinplas inclusief de aangrenzende beboste hellingen, alsmede de zone tussen de nieuwe wijk en de uiterwaarden van de rivier.

De grens van het plangebied wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ligging van de beoogde aangrenzende woonwijk Vogelenzang. De westelijke oever van de zandwinplas is deels binnen deze woonwijk opgenomen. De tussenliggende zone tussen de nieuwe woonwijk en de rivierdijk is opgenomen in onderhavig bestemmingsplan. Het buitendijkse gebied van de Nederrijn behoort tot het Vogelrichtlijngebied ('Natura 2000') en de Ecologische verbindingszone.

Het plangebied ligt centraal tussen diverse belangrijke natuur- en groengebieden (zie de kaart op pagina 3). De zone aan weerszijden van de rivier de Nederrijn, direct ten zuiden van het plangebied, is gelegen binnen het vogelrichtlijngebied Uiterwaarden Nederrijn. Ten noordwesten is het Nationaal Park en het beoogde provinciale Landschap Utrechtse Heuvelrug gelegen.

2.2 Inrichtingsplan

Inleiding

Ten behoeve van de inrichting van de ecologische verbindingszone Vogelenzang is een inrichtings- en beheerplan opgesteld¹. Dit plan is hierna verder uitgewerkt in een aanvullende notitie². Het inrichtingsplan zoals besproken in beide rapporten geldt als de basis voor onderhoudig bestemmingsplan en wordt hierna uitvoerig behandeld. Het inrichtings- en beheerplan is opgesteld in opdracht van de provincie Utrecht en heeft als uitgangspunt dat er in beeld wordt gebracht op welke wijze er een groene corridor kan worden gerealiseerd, die kan functioneren als robuuste ecologische verbinding. Hierbij dient er speciale aandacht te worden besteed aan de raakvlakken tussen woningen en groen en recreatief medegebruik. Tevens bevat het rapport een beheerplan voor de zandwinplas en de omringende beboste hellingen.

Ligging ecologische zone

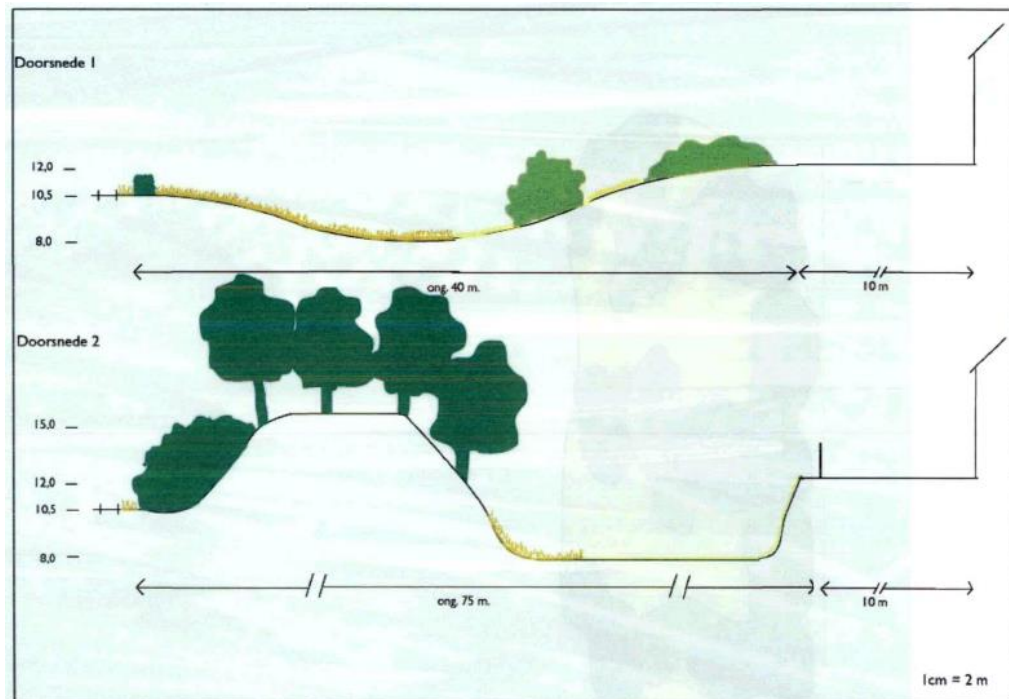
De ecologische zone Vogelenzang ligt in de geplande zuidelijke robuuste verbinding tussen de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug. Op regionaal niveau vormt het gebied een verbinding tussen de Blauwe kamer en de Palmerswaard. Uit eerder onderzoek is gebleken dat een robuustere verbinding (migratieroute) tussen de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug via het Renkums Beekdal, de Bovense Polder onder Wageningen, de Blauwe kamer, de Grebbeberg en de Palmerswaard te realiseren is, mits een aantal barrières in de migratieroute (waaronder het terrein Vogelenzang) opgelost worden. Wanneer de inrichting van de ecologische zone wordt afgestemd op een soort met hoge eisen, dan zijn er veel andere soorten flora en fauna die van deze inrichting profiteren.

De ecologische zone bestaat enerzijds uit een nog in te richten groene corridor en anderzijds uit de bestaande zandwinplas en beboste hellingen. Via de groene corridor is uitwisseling mogelijk tussen de populaties van verschillende soorten (verbinding), maar het biedt ook een geschikt leefgebied voor lokale soorten. Voor een goed functionerende corridor is het van belang de inrichting af te stemmen op de soorten die van deze zone gebruik moeten gaan maken. Daarnaast spelen de lokale ontwikkelingen, zoals de geplande woonwijk, een rol en het lokale gebruik, zoals de aanwezigheid van de fabriek en woning en het huidige en toekomstige recreatieve gebruik.

In het streekplan (dat nu de status van structuurvisie heeft) was de rode contour bij Rhenen begrensd tot aan de Cuneralaan. Dat maakte de realisering van een robuuste verbinding op deze locatie onmogelijk. Aangezien realisering van een robuuste verbinding wel mogelijk bleek te zijn door uitruil van twee gebieden en verlegging van de rode contour, is besloten tot een partiële herziening van de provinciale structuurvisie waarin de rode contour is verplaatst. Deze herziening is inmiddels vastgesteld. Hiermee is de zone direct ten noorden van de Cuneralaan buiten de rode contour gekomen. De westelijke oever van de zandwinplas valt binnen de rode contour en valt daarom buiten het inrichtings- en beheerplan. De in het plan genoemde 'oevers' betreffen uitsluitend de noordelijke, oostelijke en zuidelijke oever.

¹ Inrichtings- en beheerplan Ecologische zone 'Vogelenzang', kenmerk 08891, 10 augustus 2009, De Groene Ruimte bv.

² Notitie 'Vogelenzang, inrichting en beheer ecologische zone', Bosgroep Midden Nederland, 5 april 2013, kenmerk 12.30.0565.01.

Doorsnedes eerste aanzet inrichting

bron: Inrichtings- en beheerplan Vogelenzang

Bovenstaande afbeelding geeft een impressie van de eerste aanzet van de inrichting van het plangebied. De inrichting wordt nog verder in detail uitgewerkt.

Functies ecologische zone

De ecologische zone 'Vogelenzang' zal twee functies vervullen. Allereerst vormt het voor een aantal soorten een verbinding tussen de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug. Dit is mogelijk voor soorten als Edelhart, Boommarter en Ringslang. Daarnaast biedt de ecologische zone een leefgebied aan verschillende soorten bijzondere flora en fauna. Het streefbeeld is daarom gebaseerd op enerzijds de terreintypen die nodig zijn om de verbindende functie te kunnen vervullen, maar daarnaast ook op een optimale diversiteit aan leefgebieden voor (lokale) soorten. Voor een aantal soorten heeft de ecologische zone zowel een verbindende als verblijfsfunctie (leefgebied).

Streefbeeld en terreintypen

In de aanvullende inrichtingsnotitie uit 2013 zijn de streefbeelden per terreintype verder uitgewerkt. De volgende terreintypen worden hierbij onderscheiden:

1. grondverzet zuidwestelijk deel;
2. steilwand (2b), nestgelegenheid oeverwaluw/ijsvogel en erfafscheiding (2a);
3. struweelhout met open plekken;
4. houtwal met open plekken (4a nieuw en 4b bestaand);
5. vlechtheg;
6. ruigte;
7. grazige vegetatie;
8. schrale / open vegetatie;
9. wandelpad noordelijk hellingbos en uitzichtpunt aan de oever;
10. (helling)bos;
11. moerasbos;
12. kruidenrijke oevervegetatie;

- 13. riet;
- 14. braamstruweel;
- 15. hekken, rasters en toegang.

Inrichtingstekening

De plannen zijn uitgewerkt in de onderstaande inrichtingstekening. De nummers op de kaart verwijzen naar de voornoemde vegetatietypes.

Streefbeeld

Legenda	
	Grondverzet (vak 1)
	uitzichtpunt
	moerasbos
	braam
	riet
	oevervegetatie
	water
	(helling)bos
	struweel
	houtwal met open plekken
	vlechtheg
	ruigte
	grazige vegetatie
	schrale/open vegetatie
	steilwand (oeverwaluw & ijsvogel)
	erfafscheiding
	wandelpad
	trap
	weg/fietspad

2.3 Bestaande te handhaven functies in het plangebied

Binnen het plangebied bevinden zich twee functies die worden behouden en in dit bestemmingsplan positief worden bestemd. Het betreft ten eerste een bedrijf (Cunera Vloerbedekking, Woningtextiel en Meubelen B.V. Cuneralaan 67a). Ten tweede betreft het een woning (Cuneralaan 69). Beide bestaande functies worden vastgelegd en krijgen binnen het bestemmingsplan nog enige uitbreidingsruimte.

Om de toegankelijkheid van de Cunerafabriek en de woning Cuneralaan 69 in geval van hoogwater zeker te stellen, is besloten de Cuneralaan te verhogen en deels te verplaatsen. Het wegpeil zal hierbij tot ca. 10,50 m +NAP worden verhoogd.

Het bedrijf en de woning gebruiken momenteel een noodontsluiting die langs de achterzijde van de betreffende percelen westwaarts richting de Cuneralaan loopt. Deze noodontsluiting wordt gebruikt bij hoogwater.

Dit bestemmingsplan biedt de mogelijkheid aan de achterzijde van het perceel van het bedrijf een dergelijke noodontsluiting (calamiteitenontsluiting) te realiseren. De calamiteitenontsluiting sluit verder in westelijke richting aan op de Cuneralaan.

2.4 Woonwijk Vogelenzang

Inleiding

Onderhavig plangebied van de ecologische verbindingszone grenst aan de noordelijke zijde direct aan de beoogde woonwijk Vogelenzang. Beide ontwikkelingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, onder meer omdat bij het stedenbouwkundige plan van de woonwijk nadrukkelijk rekening is gehouden met het vrij laten van ruimte voor de ecologische verbindingszone. Deze zone wordt namelijk buiten het plangebied gehouden, waardoor er geen mogelijkheid komt in deze zone (woon-)bebouwing te realiseren. Gezien de genoemde functionele en ruimtelijke verbinding wordt hieronder het stedenbouwkundige plan globaal toegelicht.

Stedenbouwkundige opzet

Het stedenbouwkundige plan betreft de realisatie van een woonwijk aan de rand van de kern Rhenen. Het plan omvat in totaal circa 237 woningen. De wijk kent aan alle zijden harde grenzen: aan de noordzijde de bestaande beboste steilrand, aan de oostelijke zijde de waterplas die is ontstaan door de kalksteenwinning, aan de zuidelijke zijde de rivierdijk en uiterwaarden van de Nederrijn en aan de westelijke zijde de N233 en Zwarteweg. De bedoeling is dat de wijk één entree krijgt, die wordt aangesloten op de Zwarteweg. Het hier te situeren appartementencomplex overkluist de weg, waardoor hier een soort 'poort' van de wijk ontstaat. Ook dit versterkt het solitaire karakter van de wijk.

De stedenbouwkundige opzet kenmerkt zich door de realisatie van een aantal 'woonvelden' op steeds in hoogte van elkaar verschillende 'terrassen', waarmee de relatief grote hoogteverschillen in de wijk worden overwonnen.

Globale stedenbouwkundig ontwerp woonwijk Vogelenzang (DO, december 2010)

Centraal in de wijk en op het laagste punt is ruimte voor een centrale groenvoorziening met een waterpartij. Deze oost-west georiënteerde groenstrook doet mede dienst als waterberginggebied.

Hiernaast grenst de nieuwe woonwijk direct aan de bestaande waterplas, waarvan het grootste deel in onderhavig bestemmingsplangebied is gelegen. De wijk krijgt hier een directe ruimtelijke relatie mee, mede aangezien direct aan het water een rij met oeverwoningen zal worden gerealiseerd. De te realiseren woontypes zijn redelijk verspreid binnen de woonwijk uitgelegd. Wel is er in de richting van de beoogde ecologische verbindingszone en Nederrijn (naar buiten toe) sprake van een afnemende dichtheid van bebouwing en toenemende openheid en ruimte voor groen. Dit zorgt voor een natuurlijke overgang van de kern Rhenen naar de omgeving.

Bestemmingsplan

Ten behoeve van de ontwikkeling van de woonwijk Vogelenzang is een separaat bestemmingsplan gemaakt, het bestemmingsplan 'Rhenen, Vogelenzang', dat op 24 januari 2012 is vastgesteld.

3 Haalbaarheid van het plan

3.1 Overheidsbeleid

3.1.1 Rijksbeleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

In maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgesteld. De structuurvisie vervangt onder meer de Nota ruimte. In de SVIR zijn, uitgaande van de verantwoordelijkheden van het Rijk, de ambities uitgewerkt in rijksdoelen tot 2028, waarbij is aangegeven welke nationale belangen aan de orde zijn.

De rijksoverheid streeft naar een concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig Nederland, met een krachtige aanpak die ruimte geeft aan regionaal maatwerk, de gebruiker voorop zet, investeringen prioriteert en ruimtelijke ontwikkelingen en infrastructuur met elkaar verbindt. De 3 hoofddoelen van de structuurvisie zijn:

1. het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
2. het verbeteren, in stand houden en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
3. het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) is op 1 oktober 2012 in werking getreden. Het Barro heeft als doel om vanuit een concreet nationaal belang een goede ruimtelijke ordening te bevorderen. Het Barro is het inhoudelijke beleidskader van de rijksoverheid waaraan bestemmingsplannen van gemeenten moeten voldoen. Dat betekent dat het Barro regels geeft over bestemmingen en het gebruik van gronden en zich primair richt tot de gemeente. Daarnaast kan het Barro aan de gemeente opdragen om in de toelichting bij een bestemmingsplan bepaalde zaken uitdrukkelijk te motiveren.

Eén van de onderwerpen die moet worden vertaald uit het Barro in bestemmingsplannen is de EHS. In het Barro worden regels gesteld omtrent de planologische bescherming van de EHS. De realisering van de EHS is een taak van de provincie.

Nota 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur'

In deze nota (ministerie van LNV, september 2000) is het begrip 'robuuste verbinding' geïntroduceerd. Deze verbindingen zijn bedoeld voor het verbinden van grote eenheden van natuur en deze eenheden te vergroten. Naast de ecologische functie hebben de robuuste verbindingen een rol ter versterking van onder meer de landschappelijke en cultuurhistorische identiteit. In de nota is een robuuste verbinding tussen de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug opgenomen, die over onderhavig plangebied loopt.

Natuurbeschermingswet 1998

De gebiedsbescherming in Nederland plaats via de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. De Natuurbeschermingswet kent de volgende beschermde gebieden:

- De Ecologische Hoofdstructuur;
- Beschermde natuurmonumenten (voorheen (staats)natuurmonumenten);
- De Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden).

Ecologische Hoofdstructuur

Uitgangspunt van de Ecologische Hoofdstructuur is duurzame instandhouding, herstel en ontwikkeling van een zo groot mogelijke verscheidenheid van de in het wild levende dieren en plantensoorten als wel elementen van ecosystemen. De Ecologische Hoofdstructuur bestaat uit een groot aantal natuurgebieden. Om deze natuurgebieden te verbinden tot een samenhangend geheel worden er ook nieuwe natuurgebieden en (robuuste) verbindingzones ontwikkeld.

Beleidslijn Ruimte voor de Rivier

In verband met de nabijheid van de Nederrijn kan onderhavig plan voor de realisatie van de ecologische verbindingzone een rol spelen bij de uitvoering van deze beleidslijn. De grens van het gebied waarover de beleidslijn gaat ligt op de Cuneralaan. Dit is de meest zuidelijke grens van het onderhavige plangebied. Het plangebied ligt dus niet in het winterbed en maakt geen deel uit van de beleidslijn.

Toetsing aan nationaal beleid

Onderhavig bestemmingsplan kan, door de realisatie en bestendiging van de ecologische verbindingzone Vogelenzang, mede uitvoering geven aan de in het rijksbeleid beoogde Ecologische Hoofdstructuur en Robuuste Verbinding.

3.1.2 Provinciaal beleid

Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028

Algemeen

De provincie Utrecht heeft een nieuwe structuurvisie vastgesteld op 4 februari 2013. Hierin is de strategie van Utrecht 2040 in ruimtelijke zin verder uitgewerkt. De nieuwe structuurvisie omvat het beleid voor de periode 2015-2025. Bij de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie zal ook een (nieuwe) Verordening worden vastgesteld. De Provinciale Structuurvisie beoogt een aantrekkelijke provincie te creëren om in te wonen, werken en recreëren. De met vele regiopartijen opgestelde Strategie Utrecht 2040 vormt daarvoor het uitgangspunt. De doelen uit Strategie Utrecht 2040 vragen om een integrale aanpak die resulteert in drie pijlers:

- een duurzame leefomgeving;
- vitale dorpen en steden;
- landelijk gebied met kwaliteit..

Rode contour

Zoals op de navolgende kaart is te zien, is het gehele plangebied gelegen buiten de rode contour. Hierbij kan worden vermeld dat de rode contour op deze locatie als gevolg van de ontwikkelingen in Vogelenzang is verplaatst. Dit is mogelijk gemaakt middels een partiële herziening van de provinciale structuurvisie, die in het onderhavige structuurvisie is overgenomen. De verplaatsing van de contour heeft zodanig plaatsgevonden dat de oppervlakte van het gebied binnen de rode contour niet (wezenlijk) toenam. De rode contour is ter hoogte van de waterplas enigszins verruimd hetgeen het mogelijk maakt hier een deel van de woonwijk te bouwen. In ruil hiervoor is de rode contour aan de zuidelijke zijde verkleind, ter hoogte van onderhavig plangebied. Hiermee is de mogelijkheid ontstaan hier de beoogde robuuste verbindingzone tussen de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug (in casu de verbinding tussen Blauwe Ka-

mer en Palmerswaard) te realiseren, waarmee een belangrijke barrière in deze verbindingszone kan worden weggenomen.

Landelijk gebied

Op de navolgende kaart is eveneens te zien dat het gehele plangebied is gelegen in het landelijke gebied. Om de kwaliteit en vitaliteit van het landelijk gebied te kunnen behouden voert de provincie een terughoudend beleid als het gaat om de ontwikkeling van niet aan het landelijk gebied gekoppelde functies. Slechts onder voorwaarden, met name ten aanzien van de kwaliteit van het landelijk gebied en van de vitaliteit van al aanwezige functies zijn ontwikkelingen van niet landelijk gebied functies aanvaardbaar.

Kaart ligging rode contouren landelijk gebied (bron: PRS Utrecht 2013-2028)

Ecologische Hoofdstructuur

Een groot deel van het plangebied ligt hiernaast in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een robuust, samenhangend netwerk van natuurgebieden en verbindingszones daartussen op nationaal niveau. Natura2000, een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden, maakt onderdeel uit van die EHS.

In de EHS zijn ook onder meer de verbindingszones uit de Structuurvisie 2005-2015 opgenomen, voor zover deze van essentieel belang zijn. De provincie heeft hiernaast besloten dat de 1.500 hectare nog te realiseren nieuwe natuur onderdeel uit blijft maken van de EHS.

De provincie wil de EHS in Utrecht behouden en verder ontwikkelen. Er wordt voor gezorgd dat er zich geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen voordoen die een significant negatief effect hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van onze EHS. Dit doet de provincie via het beschermingsregime 'nee, tenzij'. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de kwaliteit van de natuur of het functioneren van de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan echter wel worden afgeweken.

Onder voorwaarden worden ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk gemaakt, waarbij het functioneren van de EHS niet wordt aangetast of zelfs wordt verbeterd. De volgende instrumenten zijn beschikbaar:

- uitbreiding van geringe omvang bij bestaande functies. Kleinschalige ontwikkelingen in de EHS zijn mogelijk mits ze aansluiten aan een bestaande andere functie en ze op al verstoord terrein plaats vinden;
- plussen en minnen / mitigeren. Het negatieve effect van een ontwikkeling kan met voor natuur positieve ingrepen worden opgeheven zodat er geen sprake is van een significante aantasting van de EHS;
- herbegrenzing van de EHS. Bij kleinschalige ontwikkelingen kan het instrument herbegrenzing worden ingezet, mits dit leidt tot een gelijkwaardige of betere kwaliteit van de EHS;
- saldobenadering. Toe te passen bij een combinatie van ontwikkelingen die in een gezamenlijk ruimtelijk plan worden opgepakt en die per saldo een meerwaarde voor natuur opleveren.

Kaart ligging EHS (bron: PRS Utrecht 2013-2028)

Provinciale ruimtelijke verordening, 2013

Op 4 februari 2013 hebben Provinciale Staten van Utrecht de provinciale ruimtelijke verordening 2013 (PRV) vastgesteld. Doel van de verordening is om provinciale belangen op het gebied van de ruimtelijke ordening te laten doorwerken naar het gemeentelijk niveau. De verordening bevat daartoe bepalingen die bij het opstellen van gemeentelijke bestemmingsplannen, projectbesluiten (inmiddels omgevingsvergunningen conform de Wabo) en beheersverordeningen, in acht moeten worden genomen.

In de PRV is ook een regeling opgenomen inzake de EHS (artikel 4.11). Kortweg is geregeld dat een ruimtelijk plan bestemmingen en regels dient te bevatten die de wezenlijke kenmerken en waarden beschermen, in stand houden en ontwikkelen. Verder is bepaald dat het een ruimtelijk plan geen nieuwe bestemmingen en regels mag bevatten die ruimtelijke ontwikkelingen toestaan, die per saldo leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden. Hier zijn wel enkele uitzondering mogelijk (bijvoorbeeld als sprake is van groot openbaar belang of als voldoende kan worden gecompenseerd/gemitigeerd). Ten slotte is bepaald dat de toelichting op

het ruimtelijk plan een ruimtelijke onderbouwing bevat waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan en een beschrijving van de in het plangebied voorkomende wezenlijke kenmerken en waarden bevat.

Reconstructieplan Gelderse Vallei/Utrecht-Oost (2005)

In dit reconstructieplan zijn twee robuuste verbindingen tussen de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug opgenomen, namelijk een noordelijke en een zuidelijke verbinding. De zuidelijke verbinding loopt grotendeels langs de uiterwaarden van de Nederrijn, van Renkum naar Rhenen en is daar vooral bedoeld voor het Edelhert (project 'Hert aan de Rijn'). Tevens is de robuuste verbinding begrensd op kaart. Onderhavig plangebied ligt in deze robuuste verbinding.

Natuurbeheerplan

In het Natuurbeheerplan Utrecht (in werking getreden per 1 januari 2010) worden de natuurgebieden begrensd waar subsidiëring van beheer van natuur, agrarische natuur en landschapselementen plaats kan vinden. Het natuurbeheerplan geeft ook aan waar kwaliteitsimpulsen voor natuur en landschap mogelijk zijn. Daarnaast beschrijft het natuurbeheerplan per (deel)gebied welke natuur- en landschapsdoelen van toepassing zijn en stelt het natuurbeheerplan zo nodig aanvullende eisen ten aanzien van het uitvoeren van bepaalde beheermaatregelen. Voor onderhavig plangebied zijn er geen substantiële wijzigingen van beleid.

Toetsing aan provinciaal beleid

Met onderhavig bestemmingsplan kan, door de realisatie en bestendiging van de ecologische verbindingszone Vogelenzang, uitvoering gegeven worden aan de beoogde robuuste ecologische verbindingszone (REVZ) Veluwe-Utrechtse Heuvelrug, tracé Uiterwaarden. Onderhavig plan past binnen verder binnen de bepalingen van de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 en de provinciale ruimtelijke verordening 2013.

3.1.3 Regionaal beleid

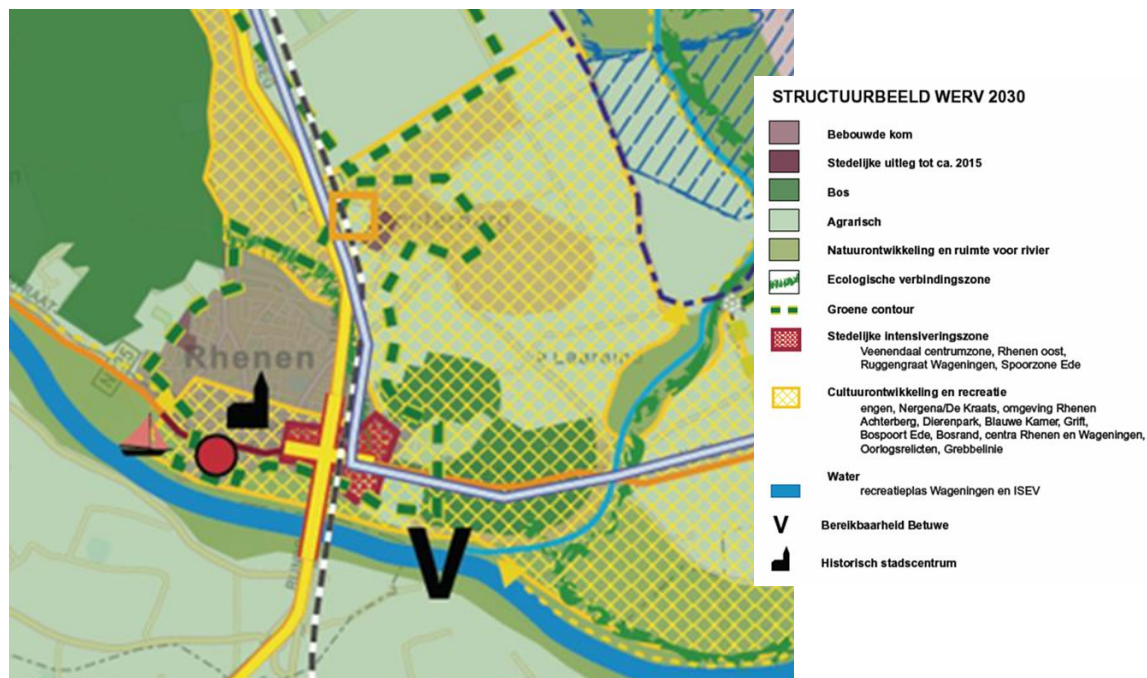
Regionale structuurvisie WERV

De gemeenten Wageningen, Ede, Rhenen en Veenendaal (samen WERV genoemd) hebben een gezamenlijke regionale structuurvisie (september 2005) opgesteld voor de ruimtelijke ontwikkeling van de regio, eerst voor de periode tot 2015 en vervolgens tot 2030.

In de structuurvisie wordt op verschillende aspecten ingegaan. De woonwijk Vogelenzang (Rhenen Zuidoost) wordt in de structuurvisie als één van de belangrijkste bouwlocaties genoemd. Wat betreft natuur wordt genoemd dat er een aantal ecologische verbindingen gerealiseerd wordt, vooral tussen de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug.

Op basis van de kwaliteitsanalyse van het buitengebied zijn groene contouren op het structuurbeeld voor 2030 getrokken. Deze contouren markeren het maximale ruimtebeslag voor verstedelijking in het WERV-gebied, geredeneerd vanuit de bescherming van de kwaliteiten van het landelijk gebied. Ze zijn dus bepaald door van buiten naar binnen te redeneren. Het is echter allerm minst de bedoeling de ruimte tot aan de contouren volledig vol te bouwen. De contouren geven de maximale bandbreedte voor verstedelijkingslocaties aan.

In het hele WERV-gebied is een belangrijke rol weggelegd voor natuurontwikkeling. De ecologische hoofdstructuur (EHS) moet worden gerealiseerd, natuurgebieden moeten worden vergroot en ontsnipperd door de inrichting van verbindingszones en de aanleg van ecopassages. Eén van de hoofdlijnen behelst de realisatie van een ecologische verbinding tussen de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug.

Uitsnede uit structuurvisiekaart

Palmerswaard, plan voor herinrichting en beheer

In november 2006 is een plan voor de herinrichting en het beheer van de Palmerswaard opgesteld door het Utrechts Landschap. De Palmerswaard is een Rijn- uiterwaard dat ten westen is gelegen van onderhavig plangebied. Het is een uiter- waard met zowel historische elementen, als zeer recent gegraven kleiputten waarin spontane natuurontwikkeling plaatsvindt. De overgang van stuwwal naar rivier in de vorm van een steilwand is bovendien zeer bijzonder.

Het inrichting- en beheerplan maakt gebruik van de kans om de herinrichting met ri- vierverruiming te combineren. Bovendien sluit het aan op de karakteristieke eigen- schappen van de Palmerswaard, en benut zo haar kwaliteiten optimaal. Onder meer wordt genoemd dat een ruimtelijke verbinding met het gebied Vogelenzang mogelijk is.

Toetsing regionaal beleid

Met onderhavig bestemmingsplan kan, door de realisatie en bestendiging van de eco- logische verbindingszone Vogelenzang, uitvoering geven worden aan de beoogde ecologische verbindingszone die op de visiekaart van de structuurvisie WERV zicht- baar is.

Wat betreft het beleid voor de Palmerswaard kan gesteld worden dat onderhavig plan de beoogde ontwikkelingen voor de Palmerswaard kan ondersteunen. Door de reali- satie van een ecologische verbindingszone is een goede verbinding tussen de Pal- merswaard en andere natuurgebieden mogelijk.

3.1.4 Gemeentelijk beleid

Strategische discussienota Grebbeberg (april 2009)

In deze discussienota wordt aangegeven op welke manier de ontwikkelingen en activiteiten op en rond de Grebbeberg in samenhang met elkaar gebracht kunnen worden zodat zij elkaar versterken. De Grebbeberg heeft een functie als recreatief gebied, speelt een belangrijke rol in de verkeersafwikkeling, is cultuurhistorisch gezien van belang en vervult een rol binnen het systeem van natuur en landschap in een groter geheel. Gezien de ligging van de Grebbeberg grenzend aan onderhavig plangebied is het van belang de plannen af te stemmen voor wat betreft de functie als ecologische hoofdstructuur. Het plangebied Vogelenzang ligt in de flank van de Grebbeberg. Daarnaast is de Grebbeberg vanuit Vogelenzang bereikbaar als uitloopgebied middels enkele wandelpaden. De gemeente speelt een belangrijke rol bij het afstemmen van de onderlinge projecten die in en rondom de Grebbeberg gaande zijn.

Inrichtingsplan uiterwaarden bij de stad Rhenen

In het inrichtingsplan (vastgesteld in de raad d.d. 2 juni 2009) voor de uiterwaarden bij de stad Rhenen staat het behoud van het open uiterwaardenlandschap, extra mogelijkheden voor onze inwoners en bezoekers om daarvan te genieten en een goede verbinding met de binnenstad centraal. Recreatie & toerisme, landschap en natuur worden gecombineerd. Hieronder wordt een tweetal relevante onderdelen van het plan toegelicht. Beide betreffen locaties in de nabijheid van onderhavig plangebied.

Palmerswaard

De Palmerswaard, een natuurgebied in eigendom van Stichting Het Utrechts Landschap, wordt beter toegankelijk dankzij nieuwe voet- en fietspaden. Het fietspad sluit aan op de route richting Wageningen en op het (deels nog te realiseren) Let de Stigterpad. Door het gebied wordt een geul gegraven, die onderdeel is van een plan dat Utrechts Landschap voor dit gebied heeft gemaakt.

Kaartbeeld ligging Palmerswaard

Open uiterwaarden landschap

Het gebied ten oosten van de Palmerswaard is veel opener dan het natuurgebied en dat open uiterwaarden landschap wordt enorm gewaardeerd. Zowel het zicht vanaf de stad naar de uiterwaarden en de Rijn, als het zicht op de stad vanaf de overkant wordt gekoesterd. In het gebied zullen meer struiken en bosjes komen, om migrerende dieren voldoende beschutting te geven, maar daar tussendoor moeten steeds voldoende zichtlijnen zijn. De ecologische verbindingsszone tussen de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug, een opdracht vanuit het rijk, wordt ingepast in het open uiterwaardenlandschap. In het inrichtingsplan is opgenomen dat het huidige agrarische gebruik wordt omgevormd naar agrarisch natuurbeheer.

Toetsing gemeentelijk beleid

Onderhavig plan past goed in het gemeentelijke beleid. Wat betreft de inrichtingsvisie van de uiterwaarden kan gesteld worden dat onderhavig plan de ecologische verbindingsszone planologisch juridisch -planologisch vastlegt. Hiermee is ook het uiterwaardengebied gebaat. Ook het belangrijke bos- en natuurgebied de Grebbeberg kan baat hebben bij de ontwikkeling van onderhavig plangebied als ecologische verbindingsszone.

3.1.5 Algemene conclusie

Met onderhavig bestemmingsplan wordt uitvoering gegeven aan de beleidsvoornemens op rijks-, provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau. Onderhavig bestemmingsplan maakt de realisatie van de ecologische verbindingszone mogelijk die van belang is om op deze locatie de beoogde robuuste verbinding tot stand te brengen. Geconcludeerd kan dan ook worden dat onderhavig plan binnen het vigerende beleid past.

3.2 Planologische uitvoerbaarheid

3.2.1 Inleiding

Om de haalbaarheid van een project te kunnen aantonen moet in een bestemmingsplan doorgaans een aantal wettelijk verplichte onderzoeken worden uitgevoerd. Onderhavig plan betreft echter alleen de realisatie en planologische bestemming van de beoogde ecologische verbindingszone. Hiernaast zijn een bestaand bedrijf en een bestaande woning binnen het plangebied opgenomen en positief bestemd. Hiermee zijn veel onderzoeksaspecten niet van toepassing. Hieronder wordt voor de volledigheid kort op alle aspecten ingegaan:

3.2.2 Bodem

Voordat een bestemmingsplan kan worden vastgesteld, moet zijn aangetoond dat de bodem en het grondwater in het plangebied geschikt zijn voor het beoogde gebruik. Onderhavig bestemmingsplan betreft het juridisch-planologisch vastleggen van de beoogde ecologische verbindingszone. Hiermee zijn geen bouwactiviteiten gemoeid. Om deze reden is het aspect bodem niet aan de orde. In het geval er bij graafwerkzaamheden in het gebied grond wordt afgevoerd, dient het Bouwstoffenbesluit in acht te worden genomen.

3.2.3 Geluid

Binnen het plangebied worden geen geluidsgevoelige bestemmingen gerealiseerd. Het aspect geluid is dan ook niet aan de orde.

3.2.4 Bedrijven en milieuzonering

Bij het realiseren van een bouwplan dient gekeken te worden naar de omgeving waarin de nieuwe bestemming gerealiseerd wordt. Hierbij spelen twee vragen een rol:

- 1 past de nieuwe functie in de omgeving? (externe werking)
- 2 laat de omgeving de nieuwe functie toe? (interne werking)

Bij de externe werking gaat om de vraag of de realisatie van de plannen leidt tot hinder of belemmeringen voor de (milieugevoelige) omgeving. Hiervan is geen sprake, aangezien alleen nieuwe natuur wordt gerealiseerd. Hiernaast worden een bestaand bedrijf en een woning met kantoor in het bestemmingsplangebied opgenomen, maar dit leidt niet tot veranderingen in de milieusituatie. Gesteld kan zelfs worden dat de nieuwe bestemming van het bedrijf de te vestigen bedrijfscategorieën op deze locatie, ten opzichte van de huidige zeer ruime industriële bestemming, verder inkadert. In die zin is zelfs sprake van een verbetering van de milieusituatie.

Bij de interne werking gaat het om de vraag of de nieuwe functie(s) binnen het plangebied hinder ondervinden van bestaande functies in de omgeving. Aangezien de nieuwe natuurfuncties niet hindergevoelig zijn, is ook dit aspect niet aan de orde. Wat betreft het bedrijf en de woning kan worden gesteld dat het een bestaande situatie betreft. Aangenomen kan worden dat de milieusituatie van beide functies reeds op elkaar is afgestemd.

3.2.5 Luchtkwaliteit

Het aspect luchtkwaliteit is bij onderhavig bestemmingsplan, dat alleen de realisatie van nieuwe natuur mogelijk maakt, niet van belang. Onderhavig bestemmingsplan leidt niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit. Ook is geen sprake van een mogelijke verhoogde blootstelling aan de luchtkwaliteit.

3.2.6 Cultuurhistorie

Er bevinden zich binnen het plangebied of in de nabijheid geen cultuurhistorisch waardevolle elementen. Onderhavig plan zal dus geen cultuurhistorische waarden schaden.

3.2.7 Aardkundige waarden

De bodem van de provincie Utrecht is ontstaan in een periode van vele tienduizenden jaren. Landijs, zandstormen, onbedijkte rivieren en de zee hebben hun sporen nagelaten. Daar waar deze sporen nog duidelijk zichtbaar zijn wordt gesproken over 'aardkundige waarden'. Deze aardkundige waarden, zoals bijvoorbeeld de Grebbeberg bij Rhenen, zijn soms zeer opvallend.

De provincie Utrecht acht het behoud van bijzondere aardkundige waarden heel belangrijk. In de provinciale structuurvisie wordt hierover gesteld: "Aardkundige waarden stellen wij waar mogelijk veilig via het instrumentarium van de ruimtelijke ordening. Als voorgestelde ruimtelijke ingrepen botsen met de aardkundige waarden van een gebied zullen wij een gedegen afweging maken tussen de ruimtelijke ingreep en het behoud van de aardkundige waarden."

Aangezien in onderhavig plangebied eveneens gebieden aanwezig zijn die zijn gelegen binnen het door de provincie aangemerkte gebied met aardkundige waarden, is ervoor gekozen deze in het bestemmingsplan op te nemen en hieraan regels te verbinden.

3.2.8 Water

Bij de specifieke nieuwe ontwikkelingen moet worden aangetoond dat mogelijkheden bestaan voor een goede waterhuishouding. Onderhavig plan betreft alleen de realisatie van nieuwe natuur. De bestaande waterplas wordt gehandhaafd en binnen het bestemmingsplan binnen een passende water-bestemming gelegd. Voor de waterhuishouding zijn er dus geen negatieve gevolgen als gevolg van onderhavig plan. In het kader van de watertoets zal onderhavig bestemmingsplan nog wel ter beoordeling worden voorgelegd aan het waterschap.

In het kader van de woonwijk Vogelenzang, en de realisatie van de woningen aan de oever van de bestaande waterplas, vindt een vergunningverleningstraject plaats ten aanzien van de mogelijke gevolgen voor de waterkwaliteit. Dit is een autonoom proces tussen de initiatiefnemers, de gemeente en het waterschap.

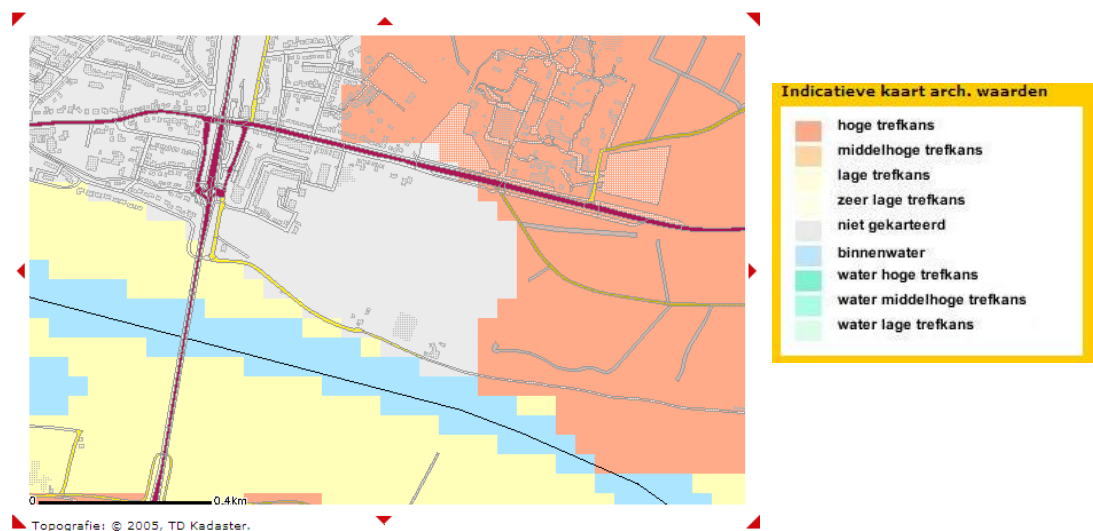
3.2.9 Archeologie

Toetsing

Bij ingrepen waarbij de ondergrond wordt geroerd, moet worden aangetoond dat de eventueel aanwezige archeologische waarden niet worden aangetast. Archeologisch onderzoek zal moeten worden uitgevoerd indien sprake is van een hoge of middelhoge trefkans of indien het plangebied niet is gekarteerd.

Indicatieve archeologische waardenkaart

Uit de onderstaande uitsnede van de indicatieve archeologische waardenkaart blijkt dat het plangebied deels een lage indicatieve archeologische waarde heeft en deels een hoge indicatieve archeologische waarde.

Uitsnede indicatieve archeologische waardenkaart (bron: www.kich.nl)

Archeologisch onderzoek Vogelenzang

Ten behoeve van het bepalen van de mogelijke archeologische verwachtingswaarde is in het kader van de ontwikkeling van de woonwijk Vogelenzang een archeologisch onderzoek³ uitgevoerd (dit onderzoek is niet als bijlage bijgevoegd, aangezien dit niet onderhavig plangebied betreft). In dit onderzoek wordt geconcludeerd dat alle archeologische resten weggegraven zijn (als gevolg van de activiteiten van de kalkzandsteenfabriek) en dat archeologisch vervolgonderzoek niet nodig wordt geacht. Wel wordt gesteld dat het niet is uitgesloten dat in de steilranden rondom de plas en in de zandrug nog restanten aanwezig zijn. Gesteld kan worden dat bij onderhavig plan de steilranden rondom de plas en in de zandrug niet worden aangetast. Er vindt alleen enige vorm van afgraving plaats aan de westzijde van het plangebied, juist ten noorden van de Cuneralaan. Om die reden hoeft niet te worden verwacht dat archeologische waarden aangetast worden.

³ Archeologisch bureauonderzoek Vogelenzang, Bilan, ISSN 1572-3194-2007, 10 januari 2007.

Archeologisch bureauonderzoek Cuneralaan

Er is specifiek archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd in het kader van de beoogde verplaatsing van de Cuneralaan⁴.

Op basis van de archeologische waarnemingen in het gebied kunnen in (de omgeving van) het plangebied nederzettingsterreinen en graven uit het Neolithicum, de metaaltijden en de Romeinse tijd gelegen hebben. Ook kunnen sporen uit de (late) Middeleeuwen verwacht worden. De Cuneralaan zelf dateert waarschijnlijk uit de (Late) Middeleeuwen en is in ieder geval vanaf de vroege 19^e eeuw continu op dezelfde locatie afgebeeld. Daarom kunnen sporen van de eerdere fases van deze weg aangetroffen worden, zoals karrensporen en mogelijke aanverwante fenomenen. Deze kunnen bijdragen aan het dateren van het ontstaan van deze weg. In welke mate in het gebied resten van Nederlandse stellingen teruggevonden kunnen worden is onbekend, mogelijk betreft het ingrepen van geringe aard. Sporen van Duitse stellingen bevinden zich in ieder geval zeer dicht tegen het plangebied aan en lopen mogelijk door tot in het plangebied. In ieder geval is het mogelijk dat in het gebied sporen van gevechtshandelingen, zoals munitie et cetera, gevonden kunnen worden.

Aangezien de verwachte archeologische resten zich als een 'verstoring' in de boringen zullen laten zien is het niet aannemelijk dat een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van boringen deze resten in beeld kan brengen. In het plangebied zijn mogelijk resten aanwezig uit de minder bekende periode van de Grebbelinie, de zogenaamde 'Pantherstellung' van 1944-1945. Archeologische begeleiding van de werkzaamheden in het plangebied zou een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan onze kennis over deze fase in de Grebbelinie. Daarnaast kan het onderzoek bijdragen aan de datering van het ontstaan van de Cuneralaan zelf. Daarom adviseert de Omgevingsdienst regio Utrecht om de verbreding van het wegtracé archeologisch te laten begeleiden. Dit onderzoek dient op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen (PvE) te worden uitgevoerd.

Programma van Eisen

Op basis van het archeologische bureauonderzoek, uitgevoerd door de Omgevingsdienst regio Utrecht, geldt voor het plangebied een hoge verwachting voor sporen vanaf het neolithicum tot en met de Tweede Wereldoorlog. Omdat de verwachte archeologische fenomenen lastig te traceren zijn, en omdat de voorgenomen civiele ingrepen van beperkte omvang zijn, heeft de gemeente Rhenen besloten direct een archeologische begeleiding uit te laten voeren.

In het programma van Eisen⁵ is beschreven op welke wijze deze archeologische begeleiding dient plaats te vinden.

Conclusie

Het aspect 'archeologie' is voldoende beoordeling. In het plangebied als geheel worden geen archeologische waarden verwacht. Wel zal de beoogde verlegging / ophoging van de Cuneralaan plaatsvinden onder archeologische begeleiding.

⁴ Een archeologisch bureauonderzoek, Omgevingsdienst regio Utrecht en adviesbureau Grebbelinie, kenmerk RHE1209.T001, 2 november 2012.

⁵ PvE, Archeologische begeleiding Cuneralaan te Rhenen, 21-2-2013, Omgevingsdienst regio Utrecht.

3.2.10 Externe veiligheid

Het aspect externe veiligheid betreft het risico op een ongeval waarbij een gevaarlijke stof aanwezig is. In het kader van externe veiligheid kan het van belang zijn om aandacht te besteden aan de mogelijke invloed van de in de nabijheid van het plangebied gelegen inrichtingen en transportroutes. Aangezien onderhavig project echter alleen de realisatie van nieuwe natuur inhoudt, zijn externe veiligheidsaspecten niet aan de orde.

Wat betreft te handhaven woning kan worden gesteld dat het een bestaande situatie betreft. Hiernaast hoeven geen belemmeringen te worden verwacht. Uit het externe veiligheidsonderzoek dat is verricht in het kader van de woonwijk Vogelenzang is gebleken dat er in dit gebied geen risicocontouren aanwezig zijn van (spoor)wegen of vanwege de Nederrijn.

3.2.11 Flora en fauna

Inleiding

Bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met de natuurwaarden ter plaatse. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen gebiedsbescherming en soortenbescherming. Voor soortenbescherming geldt het beschermingsregime van de Flora- en faunawet en voor gebiedsbescherming is de Natuurbeschermingswet 1998 van toepassing. Diverse plantensoorten en een groot aantal diersoorten is beschermd.

Onderhavig project betreft de realisatie van nieuwe natuur en een nieuwe ecologische verbindingszone. Dit zal een positief effect hebben op de beschermde gebieden alsmede de planten en diersoorten. Hieronder wordt specifiek op de beschermde gebieden en de beschermde planten en diersoorten ingegaan.

Gebiedsbescherming

Aanvullend flora en faunaonderzoek

Wat betreft de gebiedsbescherming kan worden gesteld dat hierop is ingegaan in een aanvullend flora en faunaonderzoek⁶ dat is uitgevoerd in het kader van de ontwikkeling van de woonwijk Vogelenzang in ruime zin. Hierin is de vraag aan de orde gekomen of de plannen leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS, te weten:

- zones met bijzondere ecologische kwaliteit;
- aaneengeslotenheid en robuustheid;
- bijzondere soorten;
- essentiële verbindingen.

Of er sprake is van een significante aantasting van een van deze wezenlijke waarden en kenmerken is getoetst aan de hand van een aantal door de Provincie Utrecht opgestelde toetsingscriteria.

⁶ Ecologisch onderzoek Vogelenzang Rhenen, Van den Bijtel ecologisch onderzoek, kenmerk 200940, december 2009.

Conclusie in het rapport is dat de plannen voor Vogelenzang naar verwachting niet zullen leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS, te weten Zones met bijzondere ecologische kwaliteit, Aaneengeslotenheid en robuustheid, Bijzondere soorten en Essentiële verbindingen. Wel zullen in de plannen voor het gebied een aantal mitigerende maatregelen moeten worden opgenomen om te voorkomen dat de (deel)populaties van enkele bijzondere soorten zodanig worden aangetast dat er sprake kan zijn van een significante aantasting.

Aanvullende “nee-tenzij” toetsing

Naar aanleiding van een aantal vragen die door de provincie zijn gesteld op het hiervoor aangehaalde ecologische onderzoek van Van den Bijtel, is een aanvullende toetsing uitgevoerd⁷. In deze aanvullende toetsing zijn de aanvullende vragen voorzien van een beantwoording.

Conclusie van de toetsing is dat de conclusie van het ecologische onderzoek van Van den Bijtel niet verandert: de plannen leiden niet tot een significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Wel zal een aantal mitigerende maatregelen moeten worden genomen bij de ontwikkeling van de nieuwbouwwijk om te voorkomen dat sprake kan zijn van een significante aantasting van de EHS.

Toetsing effecten EVZ op Natura 2000 gebied Uiterwaarden Neder-Rijn

In een nadere toetsing⁸ door de provincie is bekeken of de Ecologische Verbindingszone Vogelenzang (EVZ) een eventueel negatief effect heeft op de kwalificerende soorten van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Neder-Rijn.

Geconstateerd wordt dat binnen de EVZ Vogelenzang sprake is van bestaand gebruik binnen de bestemmingen bedrijf, wonen, tuin en verkeer. De inrichting ten behoeve van natuur wordt geoptimaliseerd. Dit heeft geen negatief effect op de Natura 2000 doelen Uiterwaarden Neder-Rijn. Een vergunningaanvraag via een toets voor het bestemmingsplan en de inrichting van de EVZ Vogelenzang is dan ook niet nodig.

Soortenbescherming

Algemeen onderzoek inzake aanleg ecologische verbindingzone

Verrichte onderzoeken

In het inrichtings- en beheersplan⁹ wordt uitgebreid ingegaan op de ecologische gevolgen van de realisatie van onderhavige ecologische verbindingzone. Aan dit inrichtings- en beheersplan liggen diverse ecologische onderzoeken ten grondslag, zoals:

- een onderzoek¹⁰ naar de haalbaarheid van de robuuste verbindingzone, met doelsoort Edelhert, tussen de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug.

⁷ "Nee, tenzij" Toetsing, Aanvulling rapport van den Bijtel n.a.v. memo Provincie dd 2 februari 2010, CSO Adviesbureau, kenmerk: 11L285, datum: 10 augustus 2011, definitief.

⁸ Effecten Ecologische Verbindingszone Vogelenzang op Natura2000 gebied Uiterwaarden Neder-Rijn, provincie Utrecht, 29 juni 2011.

⁹ Inrichtings- en beheersplan Ecologische zone 'Vogelenzang', kenmerk 08891, 10 augustus 2009, De Groene Ruimte bv.

¹⁰ Geschiktheid Palmerswaard als migratieroute voor het Edelhert, Alterra, rapport 1641, 2007.

- in het kader van de Flora- en faunawet is een quick scan en nader onderzoek uitgevoerd¹¹ naar het voorkomen van beschermde soorten in het gehele gebied Vogelenzang. Ook is nog aanvullend onderzoek uitgevoerd (zie onder de kop gebiedsbescherming).

Van deze rapporten is het inrichtings- en beheersplan (voetnoot 9) als bijlage opgenomen. De onderzoeken zoals genoemd als voetnoot 10 en 11 hebben een mindere relevantie voor onderhavig bestemmingsplan en zijn niet als bijlage opgenomen.

Uit het inrichtings- en beheersplan valt op te maken dat onderhavig plan, de aanleg van de ecologische verbindingszone, een positief effect heeft op de flora en fauna. Wel worden in het inrichtings- en beheersplan enkele aanbevelingen gedaan. Het betreft onder meer de volgende zaken:

- aanbevolen wordt om de aanleg van de groene corridor te laten begeleiden door een deskundig ecooloog;
- verbreding van het smalste deel van de ecologische verbindingszone (tussen de hoek van het bestaande bedrijf en de waterplas) wordt wenselijk geacht;
- aanbevolen wordt om aandacht te besteden aan de bereikbaarheid van het bedrijf en de woning Cuneralaan 69 bij hoogwatersituaties. Geadviseerd wordt om het fietspad op te hogen.
- aanbevolen wordt om de verlichting van het bedrijf aan te passen om de hoeveelheid verlichting in de groene corridor te beperken. In overleg met het bedrijf zullen afspraken worden gemaakt over de mogelijkheden.

Met bovenstaande aanbevelingen wordt rekening gehouden bij de verdere invulling en uitvoering van de plannen.

Uit het ecologisch onderzoek van Van den Bijtel blijkt dat in het gebied enkele zwaar beschermde soorten voorkomen, die op grond van de Flora- en faunawet beschermd worden. Het is op basis van 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling' – zoals in dit geval - niet mogelijk om ontheffing voor de Flora- en faunawet aan te vragen. Dit belang is namelijk niet genoemd in de Habitatrichtlijn. Daarom kan voor Bijlage IV-soorten voor een ruimtelijke ingreep geen ontheffing worden verleend. In dit plan wordt getracht een overtreding van de wet te voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen, die vooraf beoordeeld zullen worden door de vergunningverlenende instantie, de Dienst Regelingen (DR). Als deze voldoende zijn, krijgt men een beschikking waarin is aangegeven dat de Flora- en faunawet niet wordt overtreden met de goedkeuring van de maatregelen. Deze goedkeuring wordt afgegeven in de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag. De werkzaamheden kunnen dus doorgang vinden.

De vraag, die daarom beantwoord moet worden, luidt: zijn er negatieve effecten op zwaar beschermde soorten te verwachten en/of zijn de voorgestelde mitigerende maatregelen voldoende, zodat DR de ontheffing gaat weigeren en de ontwikkeling van een ecologische verbindingszone kan plaats vinden?

¹¹ Ecologische quick scan Flora- en faunawet, Vogelenzang, Bilan, rapport 2007/90, 8 augustus 2007 en Natuurwaardenonderzoek Flora- en faunawet, Vogelenzang, Bilan, rapport 2008/098, 21 augustus 2008.

Zoals hiervoor al aangehaald is door aanvullend flora en faunaonderzoek (Van den Bijtel, dit onderzoek is ook als bijlage opgenomen) onderzoek gedaan naar het voorkomen van beschermde soorten in het gehele gebied inclusief de verbindingszone. De volgende zwaar beschermde soorten zijn door Van den Bijtel in de verbindingszone vastgesteld:

- de gewone dwergvleermuis (tabel 3, Habitatrichtlijn) heeft in het gebied een verblijfplaats en wel in de bebouwing ten westen van de Cunera-fabriek (woonhuis met schuren). Met de sloop van deze bebouwing zal deze verblijfplaats verloren gaan;
- er broeden in de betreffende zone een aantal vogelsoorten (Vogelrichtlijn), tijdens inrichtingsmaatregelen kunnen deze verstoord worden;
- incidenteel is in de verbindingszone langs de oever van de plas een ringslang (tabel 3, AmvB) waargenomen;
- de rugstreeppad (tabel 3, Habitatrichtlijn) komt vooral langs de zuid- en de westkant van de plas voor. In deze delen van het gebied komen de door deze soort geprefereerde pioniermilieus voor. De plannen kunnen voor de rugstreeppad de volgende nadelige effecten hebben: tijdelijke verstoring van een deel van de leef- en foerageergebieden door de werkzaamheden, en verlies van geschikt leefgebied en overwinteringslocaties door het bouwrijp maken van gronden.

Het aanvullend flora en faunaonderzoek (Van den Bijtel) geeft voor deze soorten de volgende mitigerende maatregelen aan:

- Gewone dwergvleermuis:
 - Het slopen van opstallen wordt uitgevoerd buiten de kraam- en overwinteringsperiode van de gewone dwergvleermuis, dus in de periode maart-april (als er in de opstallen geen vogels broeden) of in de periode half augustus-eind september.
 - Ter compensatie van het verlies van verblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis worden in of aan de nieuwbouw of aan bestaande gebouwen alternatieve verblijfplaatsen in de vorm van kasten of architectonische voorzieningen aangebracht.
 - Voorafgaand aan de sloop van de opstallen worden deze nogmaals door een deskundige gecontroleerd op de aanwezigheid van vleermuizen. Indien de aanwezigheid wordt vastgesteld of vermoed, dan worden de opstallen voorzichtig gestript, zodanig dat de vleermuizen de kans krijgen uit te wijken naar nabijgelegen verblijfplaatsen.
- Vogelsoorten. Het slopen van opstallen, het bouwrijp maken en eventueel egaliseren van gronden worden uitgevoerd buiten de broedtijd van vogels. Indien dergelijke werkzaamheden toch in de broedtijd worden uitgevoerd, dan dient vooraf het werkgebied door een deskundige te worden gecontroleerd op de aanwezigheid van bezette vogelnesten. Als deze worden aangetroffen, moeten de werkzaamheden worden stilgelegd totdat de vogels het nest uit eigener beweging hebben verlaten.
- Ringslang. Deze soort wordt incidenteel waargenomen langs de rand van de plas. In het inrichtingsplan wordt daar de huidige inrichting behouden, waardoor er geen effecten op het voorkomen van de ringslang te verwachten zijn.
- Voor de rugstreeppad betekent de open schrale vegetatie in het inrichtingsplan juist behoud van het leefgebied. Wel kunnen er eventueel effecten zijn als er grootschalige grondwerkzaamheden in de overwinteringsperiode (november-maart) plaats vinden. Het terrein zal dan voorafgaand aan het werk doorzocht wor-

den op de aanwezigheid van de soort. Gevonden exemplaren zullen op een zorgvuldige wijze verplaatst worden naar een passende locatie buiten het werkgebied.

Een en ander is door Bureau De Groene Ruimte in het inrichtingsplan voor het betreffende gebied opgenomen en zal de richtlijn vormen voor de inrichting van de verbindingszone. Als deze voorstellen zijn meegeleverd bij de ontheffingsaanvraag.

Positieve afwijzing

Het bevoegd gezag, de Dienst Regelingen (DR) van het ministerie EL&I, heeft de aanvraag inmiddels beoordeeld. Zoals verwacht heeft DR bij besluit van 27 september 2012 de ontheffing geweigerd. Dit is een zogenaamde 'positieve afwijzing', de ontheffing wordt geweigerd aangezien uit het mitigatieplan blijkt dat er geen soorten worden verstoord en er dus ook geen overtreding van de Flora en Faunawet en ontheffingsnoodzaak is. Met deze positieve afwijzing kan de ontwikkeling van de verbindingszone doorgang vinden.

Voor de woonwijk is een activiteitenplan opgesteld waarin mitigerende maatregelen zijn opgenomen. Enkele maatregelen zijn voorzien binnen de ecologische verbindingszone. Om die reden zijn de maatregelen afgestemd met de provincie Utrecht.

Specifiek onderzoek inzake verlegging Cuneralaan

Op een later moment in de planvorming is besloten, in het kader van de hoogwaterontsluiting, de Cuneralaan deels te verleggen en te verhogen (zie ook de planbeschrijving in paragraaf 2.3). Er is getoetst wat de mogelijke gevolgen zijn van deze planwijziging op waardevolle flora en fauna.

In dit kader is een veldonderzoek inzake waardevolle flora en fauna uitgevoerd door de provincie Utrecht. In een mail d.d. 6 november 2012 is hiervan verslag gedaan. De inhoud van de mail is hieronder integraal opgenomen.

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op vrijdag 12 oktober 2012. Er is gekeken of voldoende rekening wordt gehouden met de waardevolle beplanting bij de Cuneralaan te Rhenen in verband met het ophogen van deze weg. Bij het veldonderzoek waren aanwezig de provincie, de milieuwerkgroep Rhenen, de gemeente en het bureau R&L dat het plan voorbereidt voor het ophogen van de weg. De afspraken van het veldbezoek met de gemeente, milieuwerkgroep Rhenen en Provincie over de bijzondere beschermde soorten in de bermen heeft R&L in de tekeningen verwerkt, als opmerkingen. Deze tekeningen zijn door de provincie gezien en verwerking is volgens afspraak. De belangrijkste groeiplaats van de beschermde soorten ter hoogte van Toonen is niet in gevaar bij de werkzaamheden. De overige taluds worden slechts zeer ten dele aangetast en als mitigerende maatregel worden toegepast:

- Er worden stukken van het talud geplagd;
- Er wordt voor het afstorten van de verhoging, gebiedseigen zand gebruikt;
- Er worden plaggen met bijzondere vegetatie weer teruggeplaatst;
- Er zal er vanuit de Milieuwerkgroep begeleiding plaatsvinden tijdens het werk.

Conclusie

Gebiedsbescherming

Uit de nee-tenzij toetsing blijkt dat de plannen niet leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Wel zal een aantal mitige-

rende maatregelen moeten worden genomen bij de ontwikkeling van de nieuwbouwwijk om te voorkomen dat sprake kan zijn van een significante aantasting van de EHS.

Wat betreft de beschermde (natuur-)gebieden kan worden gesteld dat uit een aanvullende toetsing is gebleken dat de realisatie van de Ecologische Verbindingszone Vogelenzang (EVZ) geen negatief effect heeft op de kwalificerende soorten van het Natura 2000 gebied Uiterwaarden Neder-Rijn

Soortenbescherming

Wat betreft de ontwikkeling als geheel kan worden gesteld dat in het inrichtings- en beheersplan de gevolgen op de flora en fauna en de beschermde natuurgebieden in beeld gebracht is. Hieruit blijkt dat er alleen positieve gevolgen zijn. Er zijn dus geen belemmeringen. Met de aanbevelingen uit het inrichtings- en beheersplan en het aanvullende flora en faunarapport wordt in het vervolgtraject rekening gehouden. De vanuit de Flora- en faunawet noodzakelijke maatregelen zullen tijdens de inrichting van de verbindingszone meegenomen worden. De positieve afwijzing van DR is hierbij inmiddels verkregen.

3.2.12 Explosieven

Algemeen

Onderhavig plangebied is gelegen in de omgeving van de Grebbelinie, waar tijdens de tweede wereldoorlog oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden. Hiermee is het mogelijk dat er in de omgeving in de bodem nog resten van niet-ontplofte conventionele explosieven aanwezig zijn. Bij onderhavig plan (waarbij er in de bodem zal worden geroerd in het kader van de verhoging van de Cunerauweg en de aanleg van de ecologische verbindingszone) dient daarom nadere aandacht te zijn voor dit aspect.

Quick scan conventionele explosieven

Algemeen

Er is een quick scan uitgevoerd naar de mogelijke aanwezigheid van conventionele explosieven¹². De aanleiding tot het uitvoeren van een quickscan historisch vooronderzoek conventionele explosieven vloeit voort uit het voornemen dat de provincie Utrecht in het kader van het "project ophogen Cuneralaan" grondwerkzaamheden uit laat voeren.

Indien er zich één of méérdere niet gesprongen explosieven in de bodem bevinden, is dat een risico in het kader van de Openbare Orde en Veiligheid (OOV). Daarbij zal stagnatie van de werkzaamheden direct aanzienlijke kostenverhogingen tot gevolg hebben. Het is daarom van groot belang om duidelijkheid te krijgen over omvang van het probleem ten einde de veiligheid voor personeel en omgeving tijdens de realisatiefase te kunnen garanderen.

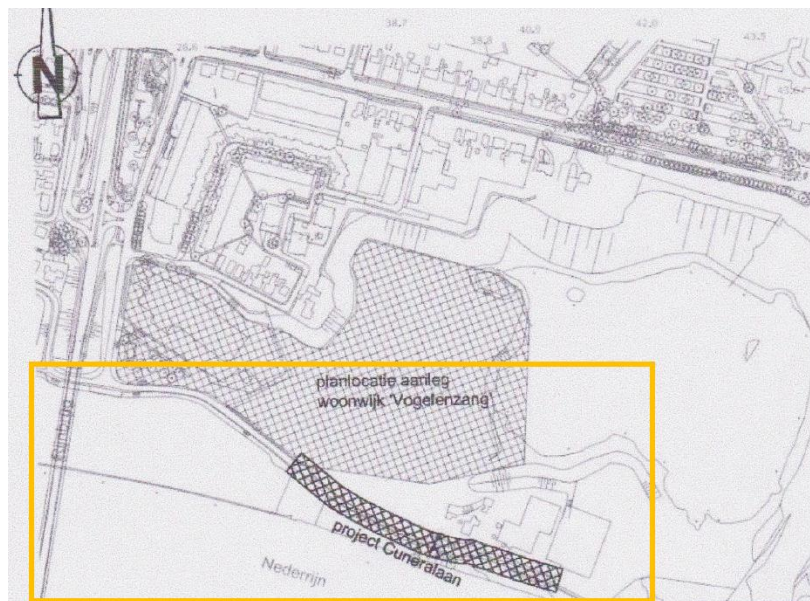
Het doel van dit onderzoek is beoordelen of er indicaties zijn dat binnen het projectgebied CE aanwezig zijn.

¹² Quickscan Vooronderzoek Conventionele Explosieven Project Ophogen Cuneralaan Rhenen, Cees Van Den Akker Advies, kenmerk RL12PU518 / CA / 013-05, 7 mei 2013.

Onderzoeksresultaten

Op basis van bronnenmateriaal (literatuur, archieven en luchtfoto's) kan gesteld worden dat er feitelijke aanwijzingen zijn dat er oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden binnen het projectgebied. Het gebied geel gemarkeerd op onderstaande kaart is verdacht op de aanwezigheid van conventionele explosieven.

Het in dit vooronderzoek conventionele explosieven verdachte gebied is verdacht naar aanleiding van geen directe plaatsbepalingen maar wel feitelijke aanwijzingen dat er in en op het verdachte gebied en omgeving oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden.

Contra indicatie

Als contra indicatie dat bij het uitvoeren van de voorgenomen grondwerkzaamheden conventionele explosieven (CE) worden aangetroffen zijn de volgende argumenten aan te voeren:

Het opruimen van aanwezige asfaltverharding levert geen risico CE op.

Na de Tweede wereldoorlog is de spoorbaan van de stoomtram opgeruimd. De lijn was gelegen aan de noordzijde van de Cuneraweg. Bij het opruimen van de trambaan is de bovengrond geroerd. Aangenomen mag worden dat eventuele waargenomen CE zijn geruimd.

De werkzaamheden ter plaatse van de dwarsprofielen E, F en G worden nagenoeg geheel uitgevoerd in ophoging.

Benodigd aanvullend explosievenonderzoek

De omgevingsdienst Regio Utrecht heeft het voornoemde onderzoek beoordeeld (d.d. 12-06-2013). Op basis van het nu uitgevoerde onderzoek kan niet worden getoetst of er risico's zijn op basis van niet gesprongen explosieven.

Er dient een (aanvullend) vooronderzoek naar conventionele explosieven (CE) te worden uitgevoerd, zodat wordt voldaan aan de proceseisen van het Werkveldspecifiek certificatieschema voor het systeemcertificaat Opsporen Conventionele Explosieven (WSCS-OCE).

Benodigd vervolgonderzoek

Er zal nog aanvullend onderzoek naar de explosieven dienen plaats te vinden. Dit onderzoek zal zich specifiek richten op de bodemverstoringen die de aanleg van de ecologische verbindingszone met zich meebrengen. De verhoging van de Cuneralaan is namelijk inmiddels uitgevoerd en afgerond. Bij de graafwerkzaamheden is voldoende aandacht geweest voor de mogelijke aanwezigheid van resten van conventionele explosieven.

3.3 Economische uitvoerbaarheid

Het plan voor de aanleg van de ecologische verbindingszone wordt gerealiseerd door de provincie Utrecht. De provincie Utrecht is de partij die de kosten voor onderhavig plan draagt. Zoals in paragraaf 2.2. reeds is besproken is de provincie, ondanks de verplichtingenstop van rijkszijde op EHS-aankopen, nadrukkelijk voornemens nog steeds door te gaan met de realisatie van onderhavig plan. De economische uitvoerbaarheid komt hiermee niet in het geding.

De realisatie van het plan wordt hiermee uitvoerbaar geacht.

4 Wijze van bestemmen

4.1 Algemeen

4.1.1 *Wat is een bestemmingsplan?*

Het gemeentelijke bestemmingsplan is een middel waarmee functies aan gronden worden toegekend. Het gaat dus om het toekennen van gebruiksmogelijkheden. Vanuit de Wet ruimtelijke ordening volgt een belangrijk principe: het gaat om toelatingsplanologie. Het wordt de grondgebruiker (eigenaar, huurder etc.) toegestaan om de functie die het bestemmingsplan geeft uit te oefenen. Dit houdt in dat:

- 1 de grondgebruiker niet kan worden verplicht om een in het bestemmingsplan aangewezen bestemming ook daadwerkelijk te realiseren, en
- 2 de grondgebruiker geen andere functie mag uitoefenen in strijd met de gegeven bestemming (het overgangsrecht is hierbij mede van belang).

Een afgeleide van de gebruiksregels in het bestemmingsplan zijn regels voor bebouwing (omgevingsvergunning voor het bouwen) en regels voor het verrichten van 'werken' (omgevingsvergunning ten behoeve van het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden).

Een bestemmingsplan regelt derhalve:

1. het toegestane gebruik van gronden (en de bouwwerken en gebouwen); en een bestemmingsplan kan daarbij regels geven voor:
2. het bebouwen van de gronden;
3. het verrichten van werken (aanleggen).

Het bestemmingsplan is een belangrijk instrument voor het voeren van ruimtelijk beleid, maar het is zeker niet het enige instrument. Andere ruimtelijke wetten en regels zoals bijvoorbeeld de Woningwet, de Monumentenwet 1988, de Algemene Plaatselijke Verordening, de Wet Milieubeheer en de bouwverordening zijn ook erg belangrijk voor het uitvoeren van het ruimtelijke beleid.

4.1.2 *Over bestemmen, dubbelbestemmen en aanduiden*

Op de verbeelding wordt aangegeven welke bestemming de gronden hebben. Dit gebeurt via een bestemmingsvlak. Voor het op de verbeelding aangegeven bestemmingsvlak gelden de gebruiksmogelijkheden zoals die in de bijhorende regels worden gegeven. Die toegekende gebruiksmogelijkheden kunnen op twee manieren nader worden ingevuld:

- 1 Via een dubbelbestemming. Een dubbelbestemming is, zoals de naam al zegt, een bestemming die óók aan de gronden wordt toegekend. Voor gronden kunnen dus meerdere bestemmingen gelden. Er geldt altijd één 'enkel' bestemming (dat is dé bestemming) en soms geldt er een dubbelbestemming (soms zelfs meerdere). In de regels van de dubbelbestemming wordt omschreven wat er voor de onderliggende gronden geldt aan extra bepalingen in aanvulling, of ter beperking, van de mogelijkheden van de onderliggende bestemmingen.

- 2 Via een aanduiding. Een aanduiding is een teken op de verbeelding dat betrekking heeft op een vlak op die kaart. Via een aanduiding wordt in de regels 'iets' geregeld. Dat 'iets' kan betrekking hebben op extra mogelijkheden of extra beperkingen voor het gebruik en/of de bebouwing en/of het aanleggen van werken. Aanduidingen kunnen voorkomen in een bestemmingsregel, in meerdere bestemmingsregels en kunnen ook eigen regels hebben.

4.1.3 Hoofdstukopbouw van de regels

De regels zijn verdeeld over 4 hoofdstukken:

- 1 Inleidende regels. In dit hoofdstuk worden begrippen verklaard die in de regels worden gebruikt (artikel 1). Dit gebeurt om een eenduidige uitleg en toepassing van de regels te waarborgen. Ook is bepaald de wijze waarop gemeten moet worden bij het toepassen van de regels (artikel 2).
- 2 Bestemmingsregels. In dit tweede hoofdstuk zijn de bepalingen van de bestemmingen opgenomen. Dit gebeurt in alfabetische volgorde. Per bestemming is het toegestane gebruik geregeld en zijn bouwregels en, eventueel, ook bepalingen met betrekking tot het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden opgenomen. Als er dubbelbestemmingen zijn worden die ook in dit hoofdstuk opgenomen. Die komen, ook in alfabetische volgorde, achter de bestemmingsbepalingen.

Ieder artikel kent in principe een vaste opzet. Eerst wordt het toegestane gebruik geformuleerd in de bestemmingsomschrijving. Vervolgens zijn bouwregels opgenomen. Aansluitend volgen afwijkingsbevoegdheden met betrekking tot bouwen/of gebruiksregels. Ten slotte zijn eventueel bepalingen met betrekking tot het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden en/of wijzigingsbevoegdheden opgenomen.

Belangrijk om te vermelden is dat naast de bestemmingsbepalingen ook in andere artikelen relevante informatie staat die mede gelezen en geïnterpreteerd moet worden. Alleen zo is een volledig beeld te verkrijgen van hetgeen is geregeld.

- 3 Algemene regels. In dit hoofdstuk zijn bepalingen opgenomen met een algemeen karakter. Ze gelden dus voor het hele plan. Het zijn achtereenvolgens een anti-dubbeltelregel, algemene gebruiksregels en algemene afwijkingsregels.
- 4 Overgangs- en slotregels. In het laatste hoofdstuk zijn respectievelijk het overgangsrecht en een slotregel opgenomen. Hoewel het hier in wezen ook algemene regels betreft, zijn deze vanwege hun meer bijzondere karakter in een apart hoofdstuk opgenomen.

4.1.4 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

Op 1 oktober 2010 is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in werking getreden. Het doel van deze wet is om te komen tot een samenhangende beoordeling in één procedure van verschillende activiteiten die invloed hebben op de fysieke leef-omgeving.

De Wabo heeft tot gevolg dat verschillende vergunningen worden verleend in één besluit, de omgevingsvergunning. Ook de thans in de Wet ruimtelijke ordening opgenomen vergunningen en ontheffingen vallen onder de Wabo.

Voor het bestemmingsplan heeft dit gevolgen voor de gebruikte terminologie. Termen als 'bouwvergunning', 'aanlegvergunning', 'sloopvergunning' en 'ontheffing' zijn vervangen door 'omgevingsvergunning ten behoeve van...'.

4.2 Dit bestemmingsplan

Dit bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding, regels en een toelichting. De verbeelding en de regels vormen tezamen het juridisch bindende gedeelte van het bestemmingsplan. Beide planonderdelen dienen in onderlinge samenhang te worden gezien en toegepast. Op de verbeelding zijn de bestemmingen aangewezen. Aan deze bestemmingen zijn bouwregels en regels betreffende het gebruik gekoppeld.

De toelichting heeft geen rechtskracht, maar vormt niettemin een belangrijk onderdeel van het plan. De toelichting van dit bestemmingsplan geeft een weergave van de beweegredenen, de onderzoeksresultaten en de beleidsuitgangspunten die aan het bestemmingsplan ten grondslag liggen. Tot slot is de toelichting van wezenlijk belang voor een juiste interpretatie en toepassing van het bestemmingsplan.

4.2.1 bijzonderheden in dit bestemmingsplan

Voorliggend bestemmingsplan kent de volgende bestemmingen: Bedrijf, Natuur, Tuin, Verkeer, Water en Wonen.

Bedrijf

Uitgangspunten

Over de wijze waarop het bestaande bedrijf in het gebied wordt geregeld heeft een integrale afweging plaatsgevonden. Doel is enerzijds dit bestaande bedrijf voldoende ruimte te bieden voor de bedrijfsuitoefening en voor een eventuele (beperkte) uitbreiding. Tegelijkertijd geldt als uitgangspunt dat de bestaande en beoogde ecologische kwaliteiten niet worden geschaad.

Dit betekent dat het bestaande bedrijf verbonden wordt aan een strakkere juridisch-planologische regeling, als het geval zou zijn als het bedrijf op een bedrijventerrein zou liggen. Vanuit planologisch oogpunt is dit logisch en goed te verdedigen: het bedrijf is immers nu eenmaal op een solitaire en kwetsbare locatie in het buitengebied gelegen. Het toekennen van teveel planologische ruimte aan het bedrijf zou gezien de ligging direct aangrenzend aan een (beoogde) ecologische verbindingzone niet wenselijk zijn.

Regeling

Doeleinden

De bestemming 'Bedrijf' is specifiek bedoeld voor het bestaande bedrijf. Dit betekent dat alleen het bestaande bedrijf in de vervaardiging en handel van tapijten en vloerbedekking, ter plekke toegestaan is. Hiernaast is het toegestaan dat er een ander bedrijfstype binnen de bestemming aanwezig is, met dien verstande dat:

1. deze ondergeschikt dient te zijn aan de hoofdfunctie (een bedrijf in de vervaardiging en handel van tapijten en vloerbedekking);
2. deze past binnen categorie 1 en categorie 2 van de Staat van bedrijfsactiviteiten, zoals opgenomen in bijlage 1 van deze regels.

Gezien de ligging in het kwetsbaar gebied is het niet zonder meer gewenst dat elk type zich op de locatie kan vestigen.

Bij afwijking is het wel mogelijk overigens een ander bedrijf te op de locatie vestigen. Gezien de ligging in een gevoelige omgeving zijn dan alleen bedrijven toegestaan in categorie 1 of 2 of bedrijven die een gelijk te schakelen milieuhinder veroorzaken. Een bedrijfswoning is binnen de bestemming niet toegestaan.

Uitbreidingsruimte

Het hoofddoel van de regeling is de bestaande situatie vast te leggen en geen substantiële uitbreidingsruimte te bieden. Dit betekent echter niet dat het bedrijf op slot wordt gezet. Omdat het hier een bestaande bedrijfsfunctie betreft, is in de regels wel een mogelijkheid geboden tot uitbreiding, tot maximaal 15% uitbreidingsruimte. Dit is gelijk te schakelen is met de uitbreidingsruimte die aan bedrijven in het buitengebied wordt geboden en de regeling is gelijk aan die in het aangrenzende bestemmingsplan Buitengebied. Hiermee behoudt het bedrijf voldoende ruimte voor een positieve bedrijfsexploitatie en mogelijk nog enige uitbreiding.

Wel worden uiteraard, gezien de ligging in een gevoelig gebied, voorwaarden gesteld waaraan moet worden voldaan als het bedrijf wordt uitgebreid. Gezien de ligging ten opzichte van de ecologische verbindingzone is dit immers gewenst. Om deze reden is onder meer opgenomen dat de vergroting geen negatieve gevolgen heeft inzake onder meer het aspect verkeer, natuur en landschap. Ook is vastgelegd dat de vergroting niet leidt tot de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden of tot een onevenredige toename van de hinder op nabijgelegen hindergevoelige functies. Wat betreft dit laatste moet worden aangetoond dat er als gevolg van de vergroting bijvoorbeeld geen hinder ontstaat op de naburige woningen. Gezien de ligging van het bedrijf lijkt dit echter op voorhand geen grote belemmeringen te geven.

Mits een deugdelijke verantwoording wordt gegeven, lijkt een toekomstige beperkte uitbreiding dus in principe mogelijk.

Afwijking met vigerend bestemmingsplan

Bovenstaande betekent wel dat er een afwijking is in vergelijking met het vigerende bestemmingsplan. In dit bestemmingsplan was het voorliggende bedrijfsperceel immers gelegen binnen een bestemming 'Industriële bedrijven', die betrekkelijk zware bedrijven en grote bedrijfsgebouwen toestond. De belangrijkste verschillen zijn uitgewerkt in navolgende tabel.

Aspect	Vigerend bestemmingsplan	Onderhavig bestemmingsplan
Bestemmingsomschrijving	Bouwmateriefabriek	Bedrijf in de vervaardiging en handel van tapijten en vloerbedekking
Bouwvlak	Geeft wat ruimte om bestaande gebouwen heen	Vrij strak rond bestaande gebouwen, uitbreiding alleen na gebruikmaking wijzigingsbevoegdheid
Bouw- en goothoogte	Goot 10 m, nokhoogte 12 m	Goot- en bouwhoogte 5 m
Windmolens	Toegestaan tot max. 6 m	Niet toegestaan
Bedrijfswoning	Per bouwvlak max. 1 bedrijfswoning (dit had wel betrekking op een veel groter perceel)	Geen bedrijfswoningen toegestaan (dit heeft ook betrekking op een veel kleiner perceel)
Bouwwerken geen gebouw zijnde	Erfafscheidingen 2,5 m, kraanbanen 10, silo's en schoorstenen 22 m	Erfafscheidingen 2,5 m, overige max. 6 m
Strijdig gebruik	Niet aangegeven	Grote lawaaimakers, merplichtige bedrijven en Bevinrichtingen uitgesloten

Overige bestemmingen

Natuur

De bestemming 'Natuur' is specifiek bedoeld voor de beoogde ecologische verbindingzone, alsmede voor de oevers van de waterplas. Deze bestemming beoogt in hoofdzaak de functie van het gebied als ecologische verbindingzone vast te leggen. Ter plaatse van het bestaande bedrijf is een calamiteitenontsluiting benodigd. Deze is op de verbeelding aangeduid. Naast de voornoemde doeleinden is ter plaatse van deze aanduiding tevens een calamiteitenontsluiting toegestaan.

Tuin

Deze bestemming hangt in hoge mate samen met de bestemming Wonen. De voor- en achtertuin van de woning is in deze bestemming gelegd. In vergelijking met de bestemming Wonen zijn er in deze bestemming minder bouw mogelijkheden: er mogen in principe geen gebouwen worden gerealiseerd, maar alleen bouwwerken geen gebouw zijnde (tot bepaalde maximum maten).

Verkeer

De regels bij de bestemming Verkeer hebben betrekking op de Cuneralaan die is gelegen binnen het plangebied. Daarnaast zijn ook andere functies toegestaan zoals waterhuishoudkundige voorzieningen, speelvoorzieningen en groenvoorzieningen. Ook zijn parkeerdoeleinden binnen deze bestemming toegestaan. Binnen de bestemming zijn alleen gebouwen ten behoeve van nutsvoorzieningen toegestaan.

Het bestemmingsvlak is zodanig vormgegeven dat hierbinnen de beoogde ophoging van de dijk en de hiermee samenhangende herprofilering van de Cuneralaan mogelijk is.

Water

De bestemming 'Water' heeft betrekking op waterberging, waterlopen en waterhuishoudkundige voorzieningen. Tevens zijn binnen de bestemming natuurdoeleinden toegestaan. Binnen deze bestemming is de zandwinplas binnen het plangebied gelegd.

Wonen

Deze bestemming is van toepassing op de bestaande woning. Geregeld is dat binnen de bestemming een woning is toegestaan, maximaal 1 per bouwperceel. Tevens is bij de woning een kantoor toegestaan.

De regeling is er op toegesneden de bestaande situatie vast te leggen en geen substantiële uitbreidingsruimte te bieden. Gezien de ligging ten opzichte van de ecologische verbindingszone is dit immers ongewenst. Het bestaande hoofdgebouw is opgenomen binnen een bouwvlak, hierbuiten is nog enige ruimte voor bijbehorende bouwwerken bij de woning. Wat betreft de regeling voor de bijbehorende bouwwerken is aansluiting gezocht bij de regeling in andere bestemmingsplannen van de gemeente.

Waarde - Aardkundige waarden

Deze dubbelbestemming is op die gebieden gelegd die door de provincie Utrecht zijn aangemerkt als een gebied met aardkundige waarden. In de regels is een bestemmingsregeling opgenomen die erop gericht is deze aardkundige waarden te beschermen.

4.2.2 Algemene regels

Naast de bestemmingen bevat het plan een aantal algemene regels over bijvoorbeeld begrippen, de wijze van meten, algemene afwijkingen en overgangsrecht. Deze min of meer standaardregels in bestemmingsplannen worden hier verder niet toegelicht.

5 Procedure

5.1 Inspraak en overleg

Op grond van de gemeentelijke inspraakverordening heeft het voorontwerpbestemmingsplan “Ecologische Verbindingszone Vogelenzang, Rhenen” vanaf donderdag 24 maart 2011 tot en met woensdag 4 mei 2011 ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn was eenieder bevoegd zijn/haar inspraakreactie omtrent het bestemmingsplan kenbaar te maken aan de gemeenteraad van Rhenen. Op basis van artikel 3.1.1 Besluit ruimtelijke ordening is tevens vooroverleg gepleegd met de betrokken overheden en instanties ten aanzien van het bestemmingsplan.

In de inspraak en vooroverlegnotitie zoals die in de bijlagen is opgenomen, worden alle binnengekomen reacties besproken en voorzien van een antwoord. In de bijlagen zijn tevens alle inspraak- en vooroverlegreacties zelf opgenomen.

5.2 Zienswijzen

Het bestemmingsplan is eind 2011 als ontwerpbestemmingsplan in procedure gebracht. Aangezien het bestemmingsplan echter hierna geruime tijd heeft stil gelegen en het bestemmingsplan hierna op onderdelen is aangepast, is ervoor gekozen het onderhavige bestemmingsplan opnieuw als ontwerp in procedure te brengen. Om deze reden wordt niet verder ingegaan op in eind 2011 ingebrachte zienswijzen.

Het ontwerpbestemmingsplan is in 2014 opnieuw in procedure gebracht en heeft vanaf donderdag 19 juni 2014 tot en met woensdag 30 juli 2014 ter inzage gelegen. Gedurende deze termijn was eenieder bevoegd zijn/haar zienswijze omtrent het bestemmingsplan kenbaar te maken aan de gemeenteraad van Rhenen. In de zienswijzennotitie, die als bijlage is toegevoegd, zijn de zienswijzen besproken en voorzien van een beantwoording.